

การศึกษาอัตราการควบคุมความดันโลหิตในผู้ป่วยโรค  
ความดันโลหิตสูงในสถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน

นาย อัครณัฐ รัตนตรัยเจริญ  
นางสาว สวภ พิศรเกยรต

โครงการพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาเภสัชศาสตร์บัณฑิต  
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล  
พ.ศ. 2547

Blood Pressure Control of Hypertensive Patients in  
Community Pharmacy

MR. AKANUT RATTANATHAICHAREON  
MISS SUWAPEE PORNSIRIKIAT

A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT  
OF THE REQUIREMENT FOR  
THE BACHELOR DEGREE OF SCIENCE IN PHARMACY  
FACULTY OF PHARMACY  
MAHIDOL UNIVERSITY

โครงการพิเศษ  
เรื่อง การศึกษาอัตราการควบคุมความดันโลหิตในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงใน  
สถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน

ลายเซ็น

( นายอัศวิน รัตนชัยเจริญ )

ลายเซ็น

( นางสาวสวาท พรศรีเกียรต )

ลายเซ็น

( ดร.สรกจ นาทสุวรรณ )

อาจารย์ที่ปรึกษา

## บทคัดย่อ

# การศึกษาอัตราการควบคุมความดันโลหิตในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ในสถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน

อัครณัฐ รัตนตรีเจริญ, สวภ พรศรเกียรต

อาจารย์ทพรักษา : สรจ นาทสวรรณ ภาควิชาเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คำสำคัญ : โรคความดันโลหิตสูง, ค่าความดันโลหิต, อัตราการเจ็บป่วยและอัตราการตาย, ปัญหาจากการใช้ยา, โรคเบาหวาน

โรคความดันโลหิตสูงเป็นปัญหาสำคัญทางสาธารณสุขอันดับหนึ่งของประเทศไทย ถึงแม้ว่าจะมีการรักษาตามประสิทธิภาพแต่การควบคุมค่าความดันโลหิตให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมยังคงเป็นปัญหาสำคัญ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินอัตราการควบคุมความดันโลหิตในผู้ป่วยความดันโลหิตสูงที่ได้รับการรักษา รวมไปถึงการศึกษาอัตราการใช้ยาตามประโยชน์ลดอัตราการเจ็บป่วยและอัตราการเสียชีวิตเมื่อมีข้อบ่งชี้และตรวจสอบปัญหาเกี่ยวกับการใช้ยาลดความดันโลหิต นอกจากนั้นยังศึกษาถึงอัตราการเป็นโรคเบาหวานหรือระดับน้ำตาลในเลือดสูงเกินมาตรฐานในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง รูปแบบการวิจัยเป็นแบบสังเกตการณ์ในสถานปฏิบัติการชุมชน 2 แห่ง ข้อมูลต่างๆ ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ป่วย การวัดความดันโลหิต การวัดระดับน้ำตาลในเลือด ระยะเวลาการศึกษาเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกันยายน 2547 มีผู้ป่วยทั้งสิ้นจำนวน 79 คน ในผู้ป่วยเหล่านี้พบว่ามีร้อยละ 65.8 ไม่สามารถควบคุมความดันโลหิตได้ตามเป้าหมาย ร้อยละ 79.4 ไม่ได้รับยา antiplatelets ทั้งหมดข้อบ่งชี้ มากกว่าครึ่งของผู้ป่วยมีข้อบ่งชี้ยา ACE inhibitors หรือ ARBs ไม่ได้รับยาเหล่านี้ หนึ่งในสามของผู้ป่วยมีข้อบ่งชี้ยา beta-blockers ไม่ได้รับยากลุ่มนี้พบอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาลดความดันโลหิตและปฏิกิริยาต่อกันระหว่างยาก่อร้อยละ 8.9 และ ร้อยละ 21.5 ตามลำดับ โรคเบาหวานเป็นโรคร่วมพบมากถึงร้อยละ 50 ของผู้ป่วย ในขณะที่ร้อยละ 1.3 พบน้ำตาลในเลือดสูงอยู่ในระดับผิดปกติ แต่ยังไม่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคเบาหวาน

ผลของการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า การควบคุมความดันโลหิตยังคงเป็นปัญหาสำคัญ การใช้ยาลดอัตราการเจ็บป่วยและอัตราการตายอยู่ในระดับต่ำ โรคเบาหวานเป็นโรคร่วมที่สำคัญในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง นอกจากนั้นผู้ป่วยบางคนมีระดับน้ำตาลผิดปกติแต่ยังไม่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นเบาหวาน ความพยายามที่จะปรับปรุงการดูแลรักษาผู้ป่วยเหล่านี้จึงเป็นสิ่งควรทำ

## Abstract

### Blood Pressure Control of Hypertensive Patients in Community Pharmacy

Akanut Rattanathaichareon, Suwapee Pornsirikiat

**Project advisor :** Surakit Nathisuwan, Clinical Pharmacy Section, Department of Pharmacy, Faculty of Pharmacy, Mahidol University

**Keywords :** Hypertension, Blood Pressure, Morbidity and Mortality, Drug Related Problems, Diabetes

Hypertension is one of the major health problems in Thailand. Although effective treatments are available, optimal blood pressure control remains challenging. The primary objective of this study is to evaluate blood pressure control among treated hypertensive patients. Other objectives are to assess the usage rate of medication with morbidity/mortality benefit when indicated, detect drug related problems and assess the rate of abnormal blood glucose among hypertensive patients. This study is an observation study conducted at two community pharmacies. Clinical data were obtained from patient interview. Blood pressure and random blood glucose were measured. The study period was from June to September 2004. There were 79 patients included in the final analysis. Among these patients, 65.8 % had their blood pressure over goal, 79.4 % did not receive antiplatelets where indicated. More than half of patients with compelling indications for ACE inhibitors or ARBs did not receive these medications. One third of patients did not receive beta-blockers when indicated. The rate of adverse drug reactions and drug interactions were 8.9 % and 21.5 %, respectively. Diabetes was a co-morbidity in 50 % of patients while 1.3 % were with abnormal random plasma glucose levels.

The result of this study indicate that blood pressure control is still an important problem. Usage rate of medication with morbidity/mortality benefit when indicated were low. Diabetes is a major co-morbidity in hypertensive patients while some patients may have undiagnosed diabetes. An effort aiming to improve care for this patient population is warranted.